

گفت وگویی اختصاصی «جام جم» با رضا مسعودی، بازیگر نقش شهید علی هاشمی

ادای دین سینما به سردار هاشمی

فیلم «اسفند» روایت تدبیر و درایت شهید علی هاشمی در عملیات خیر است

من سال ۶۳ به دنیا آمدم و جنگ را تجربه نکردم اما داستان‌های کوتاه زیادی می‌نویسم و اکثر آنها قصه‌های ضد جنگ است. من روایت جنگ را خیلی خوب می‌فهمم، چون در کودکی خرابه‌های شهر خودم را در خرمشهر و آبادان دیدم.

قبل از شهید علی هاشمی، درگیر موضوعات مربوط به جنگ بودم و شهدا دغدغه من بودند اما جنس شهید علی هاشمی در این فیلم که او را متمایز می‌کند، مردمی بودن اوست.

همیشه می‌گویم اگر امثال علی هاشمی که این قدر مردمی بودند و به جزئیات و نیازهای مردم فکر می‌کردند، الان حضور داشتند، زندگی مردم بهتر می‌شد. او حتی فرماندار را به خاطر مشکلات مردم توبیخ می‌کرد.

دیالوگ معروفی دارد که می‌گوید: «من بیشتر از پدر و مادرم فقر را می‌شناسم. من بچه حصارآباد هستم و این طور نگاه نکنید که لباس فرمانده سپاه را پوشیدم؛ وقتی این لباس را در می‌آورم، تبدیل به یک فرد فقیر حصارآبادی می‌شوم. این شهید به این شکل با مردم برخورد کرد. شناخت من از شهید علی هاشمی قبل و بعد از این تجربه، مربوط به مردمی بودن اوست.

احساس می‌کنم اگر امروز امثال شهید علی هاشمی وجود داشتند، وضعیت خرمشهر و آبادان الان این‌گونه نبود. بسیاری از بزرگان، مانند جهان‌آرا و دوستان دیگر، برای این شهر مظلوم قدمی برداشتند. من شهید علی هاشمی را در اولویت قرار می‌دهم تا بگویم که افراد بزرگ دیگری هم بودند اما متأسفانه خرمشهر اکنون رها شده است. نمی‌دانم چرا اما واقعا رها شده است. وقتی به آنجا می‌روم، بغض می‌کنم. مگر می‌شود یک شهر هنوز آباد نشده باشد؟... هنوز جای تیر و ترکش روی دیوارها باقی مانده است.

❏ **با این اوصاف فکر نمی‌کنم کار در مناطق جنوبی ایران برای شما سخت باشد؟**

نه، کار در مناطق جنوبی ایران برایم سخت نبود. من بچه آنجا و به نوعی دورگه هستم؛ یعنی پدرم فارس و مادرم

تحقیقات شناسایی عملیات خبیر کار بسیار بزرگی بود که در هیچ‌یک از جنگ‌های جهان سابقه نداشته است. به این دلیل که راه‌های زمینی بسته شده بود، ایده‌ای به ذهن‌شان می‌رسد که از هور اقدام کنند اما این کار فوق‌سری به دلیل هماهنگ‌کردن بومی‌ها و افرادی که دور و برشان بود، بسیار سخت بود. واقعا رزمندگانی مانند شهید هاشمی و هم‌زمان‌شان ضریب هوشی بالایی داشتند و این را به آقای اقباشاوی هم گفتیم که چقدر افراد باهوشی بودند. مگر می‌شود یک نفر از زیر دست‌شان در نرود که به عراق اطلاعات عملیات را بدهد؟... هور آبراه به آبراه است که این آبراه‌ها عوض می‌شد و خیلی کار سختی بوده و تمام این ماجراها رسیدن به شخصیت علی هاشمی را برایم دشوارتر می‌کرد. او سعی می‌کرد در تمام اتفاقات، آرامش خود را حفظ کند. تنها کسی که رازدار او بود، مادرش بود که از لحاظ احساسی به او کمک می‌کرد. واقعا شهید علی هاشمی، فرد بزرگی بود و این را بدون اغراق می‌گویم.

❏ **چقدر تجربه کارگردانی و برنامه‌ریزی شما به خلق این شخصیت کمک کرد؟**

خیلی زیاد؛ به نظرم، دستیاری و برنامه‌ریزی شغل‌های بسیار مهمی در سینما هستند. کارگردان‌ها برای انتخاب بازیگران و حتی بازی‌گرفتن از آنها، در بعضی مواقع این فرصت را به دستیاران می‌دهند و این کار خوبی است. تجربه همکاری با کیانوش عیاری به من کمک کرده که بازی‌ام به طبیعی و رئال بودن نزدیک شود. به هر حال، من مدت زیادی کنار آقای عیاری کار کردم و این برای من بسیار ویژه بود. به همین دلیل، طراحی شخصیت برایم خیلی پیچیده نبود، چون همان‌گونه که گفتیم ۷۰ درصد نقش را با مطالعه و فیلم‌دیدن به دست آوردم اما رئالیسم و واقعی شدن مد نظرم در فیلم، به کمک تجربه دستیاری حاصل شد.

❏ **قبل از بازی در این فیلم چه شناختی از شخصیت شهید علی هاشمی داشتید و بعد از بازی چه تغییری در نگاه‌تان نسبت به او حاصل شد؟**

سال‌ها بعد از جنگ درگیر مشکلات زیادی است. زمانی برادرم فیلمی از آبادان برایم فرستاد و متوجه شدم که آب فاضلاب تا زانو در کوچه‌ها بالا آمده بود. جنگ تحمیلی یک بخش جداگانه است اما باید به روایت‌های بعد از جنگ و آدم‌هایی که در این منطقه صبورانه و صادقانه زندگی می‌کنند، پرداخته شود.

❏ **شهید هاشمی، فردی باهوش و خلاق بود؛ برای نزدیک شدن به این شخصیت چه منابع تصویری یا مکتوبی را منشأ قرار دادید؟... چقدر این شخصیت حاصل مطالعه و چقدر نتیجه خلق ذهنی شماست؟**

خیلی درگیر این موضوع بودم. از زمانی که دانش اقباشاوی درباره شهید هاشمی شروع به تحقیق مفصل کرد، در جریان بودم اما اصلا قرار نبود که بازی کنم اما در جریان بودم و برایم تعریف می‌کرد. در مقطعی از زمان می‌خواستند سراغ سوپرستار برای این نقش بروند اما مثل این‌که من در ذهن دانش‌گزینه اصلی بودم. البته به خود چیزی نگفت و در آن زمان سر یک سریال بودم اما بعدها که به دفتر رفتم ماجرا را با من در میان گذاشت. تحقیقات دانش خیلی به من کمک کرد. ما یک‌سری صداها [ی ضبط شده] داشتیم که بعضی از آنها را دانش به شکل اختصاصی از علی هاشمی و تشریح عملیات خبیر داشت. این صدا خیلی مفصل و حدود ۱۰۳۰ ساعت بود و البته یک‌سری تصاویر از عملیات خبیر داشتیم. در کنار اینها یک‌سری کتاب وجود داشت که دانش از آنها نت‌برداری می‌کرد و در عین حال با خانواده شهید از جمله عارف هاشمی هم در ارتباط بودیم. ما جلسه‌ای در اهواز گذاشتیم و پیش ایشان رفتم که خیلی لطف داشت و در مورد شخصیت علی هاشمی خیلی برایم صحبت کرد و ایده به من داد و از طرفی در بخشی نیز می‌خواستم خودم درگیر پیدا کردن نقش شوم. براساس صحبت‌ها ۷۰ درصد شخصیت ایشان را به دست آوردم و برای مابقی سعی کردم خودم روی آن کار کنم. در این روایت از شهید علی هاشمی ما خیلی درگیر جنگ نشده‌ایم و بیشتر به داستان شناسایی عملیات خبیر می‌پردازیم. طبق

بازیگر نقش شهید علی هاشمی در فیلم اسفند است. او پرورده خاک آبادان و مناطق جنوبی ایران است و در کارنامه‌اش همکاری با کارگردانان جنوبی زیاد به چشم می‌خورد و بالاخره خوی هنرمند به خاکی که در آن رشد کرده، کشیده می‌شود. مسعودی در این فیلم تمام تلاش خود را صرف کرده که بازی‌اش کاملا رئال و طبیعی باشد و از قاب بیرون نرزد. اکران این فیلم در جشنواره، بهانه‌ای برای گفت‌وگو با این هنرمند می‌شود که در ادامه از نظر می‌گذرانید:

فیلم «اسفند» به کارگردانی دانش اقباشاوی روایت طراحی، تدبیر، مدیریت و شناسایی در عملیات خبیر است که گرداننده تمام این اتفاقات شهید علی هاشمی است. عملیاتی که با وجود مشکلات بسیار و غیرممکن بودن، امکان‌پذیر شد و نظیر آن در جهان پیدا نمی‌شود. رضا مسعودی،

نسرین بختیاری
آگروه فرهنگ و هنر

❏ **در مجموع فعالیت‌های شما، موضوعی بسیار برجسته است؛ همکاری با فیلمسازان آبادانی از قبیل دانش اقباشاوی و مهرداد خوشبخت. ماجرای این عرق به آبادان از برنامه‌ریزی برای آقای اقباشاوی تا نقش اول شدن در «اسفند»، چطور رقم خورد؟**

ورودم به سینما با دستیار کارگردانی بوده و با کارگردان‌های مختلفی کار کرده‌ام. با آقای دانش در یک کار برنامه‌ریز بودم اما طولانی مدت با آقای عیاری هم در سریال و هم در فیلم سینمایی اخیرش به عنوان دستیار کارگردان همکاری داشتم. به هر حال، جنوب یک گوشه از خاک ایران است و ما به آن عرق داریم و فکر می‌کنم تمام جنوبی‌ها این‌طور هستند. در کار آقای دانش هم که باز قصه در جنوب می‌گذشت و تمام تلاشم را کردم که به او کمک کنم. این موضوع همکاری با فیلمسازان همشهری را قومی و بومی نمی‌کنم اما همه اقوام دوست دارند به یکدیگر کمک کنند. برای «آبادان یازده شصت» مهرداد خوشبخت سرکار آقای عیاری بودم اما بازیگر کنسل کرد و شبانه تماس گرفتند که می‌آیی و من گفتم چرا نیایم؟... بنابراین، بدون هیچ چشمداشتی رفتم و کار را انجام دادم.

❏ **همکاری با آقای اقباشاوی چندسال است که ادامه پیدا کرده است؟**

من در سال ۷۹ نوچوان بودم و آقای دانش اولین فیلم کوتاه خود را در آبادان ساخت که من در آن بازی کردم.

گزارش تصویری

پنجره‌ای به سوی...

نشست خبری فیلم سینمایی «صیاد» با حضور عوامل و بازیگران این اثر در برج میلاد سینمای رسانه‌ها برگزار شد. در این نشست، کارگردان و تهیه‌کننده فیلم بر اهمیت وحدت ارتش و سپاه در سال‌های نخست جنگ تحمیلی و نقش شهید صیاد شیرازی تأکید کردند. این نشست که با اجرای اکبر نبوی برگزار شد، با حضور جواد افشار کارگردان، محمدرضا شفیعی تهیه‌کننده، خشایار موحدیان تدوینگر و بازیگران فیلم شامل علی سرابی، نادر سلیمانی، ایوب آقاخانی، محمدرضا هدایتی و وزیر رضوی برگزار شد.

محمدرضا شفیعی در ابتدای نشست گفت: «فیلم سینمایی صیاد براساس یک فیلمنامه سینمایی ساخته شده و قصد برای ساخت سریال از روی آن وجود ندارد. داستان فیلم تا بیت‌المقدس پیش می‌رفت اما به دلیل طولانی شدن زمان فیلم، آن را کاهش دادیم و در نهایت فیلم به حدود ۱۱۰ دقیقه رسید.» جواد افشار درباره انتخاب مارال بنی‌آدم برای نقش همسر شهید صیاد شیرازی گفت: «حضور او تأثیر مثبتی داشت و خانواده شهید نیز از بازی او استقبال کردند.» شفیعی همچنین افزود: «ساختن فیلم درباره شخصیت‌های واقعی دشواری‌های بسیاری دارد و این فیلم تنها پنجره‌ای به زندگی این شهید بزرگوار است.»

افشار در ادامه به استفاده از صدای شهید صیاد اشاره کرد و گفت: «ما از صدای موجود استفاده کردیم و صداها را به نسبت ۴۰ به ۶۰ روی هم سوار کردیم. با این حال، پس از پخش در سالن میلاد، به نظر می‌رسد که صدا نیاز به اصلاح دارد.» شفیعی درباره بودجه فیلم گفت: «این فیلم ارزان‌ترین فیلم سینمایی است که در سال‌های اخیر ساخته شده است.» او همچنین به اهمیت موضوع

هم‌زمانی

اگر اهل سینما باشید احتمالا بر فیلم‌های دفاع مقدسی آنچنان که نشده است. در چند سال اخیر دلاورمندان ارتش داشته‌اند و فی